

LIDOVÉ PRANOSTIKY A MĚSÍCE

Maminka s tatínkem se rozhodli jet v únoru na hory lyžovat a Evičku měla hlídat babička Amálka. Babička bydlela na vesnici a byla nadšená zahradnice. Měla velkou zahradu, kde pěstovala ovoce i zeleninu. Evička k ní jezdila ráda v létě, protože mohla vyběhnout na zahradu a sbírat si jahody, maliny i rajčata rovnou do pusy.

Když maminka a tatínek přivezli Evičku k babičce v únoru, byla celá zahrada pokrytá sněhem. Babička sníh chválila a říkala: „Únor bílý, pole sílí.“ „Babičko, co to znamená?“ zeptala se Evička. Babička odpověděla: „Evičko, to je taková lidová pranostika. Něco, co říkáme o počasí v nějakém měsíci nebo dni a co to znamená pro zahradníky.“

Evička pořád nerozuměla, a tak babička pokračovala ve vysvětlování: „Únor bílý, pole sílí – to znamená, že když je v únoru sníh, pole bude silnější a podaří se nám vypěstovat více úrody ovoce a zeleniny. Proto máme my zahradníci rádi, když v únoru napadne sníh.“

O každém měsíci v roce se říkají desítky lidových pranostik. Dokonce i mnoho dnů má specifickou pranostiku. Někdy jsou pranostiky spojené s barvami a často se rýmují. Například: „Leden studený, duben zelený.“ nebo „Svatý Martin (11. 11.) přijíždí na bílém koni. Přijede-li na šedém (mlhy), bude zima střídavá; přijede-li na žlutém (sucho), přijde zima tuhá a suchá.“

Spoj správné části pranostik:

V lednu

Studený máj –

V červnu deštivo a chladno

Když červenec pěkně hřeje,

Čím déle v říjnu u nás vlaštovky prodlévají,

Když se v listopadu hvězdy třpytí,

tím déle pěkné a jasné dny potvrují.

mrazy se brzo uchytí.

o Vánocích se zima zaskvěje.

způsobí rok neúrodný snadno.

za pec si sednu.

v stodole ráj.

Doplň správné chybějící slovo do pranostik:

(bílý, déšť, ledě, počasí, prosinec)

Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejně pěkné _____ . V březnu vítr,

v dubnu _____ – pak jistě úrodný rok jest. Zelené Vánoce – _____

Velikonoce. Vánoce na _____ – Velikonoce na blátě. Na suchý _____

následuje suché jaro.

V každé pranostice je jedno slovo špatně. Dokážete ho najít a pranostiku opravit?

(*med, studený, duben, září, duben*)

Co si únor zazelená – březen si hájí; co si prosinec zazelená – květen mu to spálí.

V únoru sníh a led – v létě nanesou včely mrkev.

Březen – za kamna vlezem; listopad – ještě tam budem.

Teplé srpen – dobře se ovoci i vínu daří.

Je-li říjen velmi zelený, bude zato leden hodně horký.

Znáte nějakou lidovou pranostiku? Napište také, co znamená.

Umíte seřadit měsíce v roce správně? Dokázali byste také doplnit vysvětlení jejich názvů?

(*březen, červen, červenec, duben, květen, leden, listopad, prosinec, říjen, srpen, únor, září*)

měsíc

význam

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____

- začínají dozrávat červené plody (jahody a třešně)
- sklízí se úroda (dříve srpem)
- květou břízy, zvířata jsou březí a mají mláďata
- listí padá ze stromů
- slunce jen probleskuje (prosinotí) mezi mraky
- začíná růst listí na dubu
- vše v přírodě kvete
- nejstudenější měsíc, je mnoho ledu
- ledy začínají tát a noří se do vody
- začíná říje u divokých zvířat – začínají se pářit
- říje u zvířat pokračuje
- plody jsou ještě červenější a dříve se také sbíral červec (brouk)

